

2 **Propratne mjere**
Očuvati plate

3 **Prevazići jezičke**
barijere Brže do
zaposlenja

4 **Na Vaša pitanja**
Unija ima
odgovore

Broj 7 | decembar 2018 | Srpski / Hrvatski / Bosanski

Dodatak «work» novinama | Redakcija T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

Finansije kao najviši kriterijum Nepovoljan vjetar za pravna odobrenja strancima

Pooštrene mjere za strance i strankinje, finansijske poteškoće mogu dovesti do gubitka dozvole

Od 1. januara 2019. sprovodi se Savezni zakon o strankinjama i strancima i integraciji (Zakon o strancima i integraciji; AIG). Pored sporadičnih poboljšanja on sadrži i mnogobrojna pooštrenja: dozvolu boravka (C-dozvolu) dobija samo onaj ko je dobro integrisan. Pritom migrantkinjama i migrantima već sada duva nepovoljan vjetar u susret ukoliko dospiju u finansijski tešku situaciju, kako to dokumentuje Švajcarsko posmatračko tijelo za prava na azil i za strance (SBAA).

«Marija» nakon udaje za Švajcarca dobija dozvolu boravka B kategorije. Nakon razvoda bivši muž odbija da plaća alimentaciju za zajedničkog sina, zbog čega je ona upućena na alimentacioni fond. 2012. Služba za migracije upozorava «Mariju» i prijeti joj poništenjem njene B dozvole jer je iskoristila socijalni novac. Njen odgovor ignorišu. Tek nakon novog dopisa njenog advokata sa napomenom, da zavisnost od socijalne pomoći u njenom slučaju nije njena krivica da ona sada ima radno mjesto s punim radnim vremenom, opomena je povučena, a B dozvola produžena (Br. slučaja. 251 u SBAA).

Gubitak dozvola boravka u slučaju socijalne pomoći

Po Zakonu o strancima boravišne dozvole mogu između ostalog da se opozovu i ukoliko je osoba primalac socijalne pomoći. Međutim, ko socijalnu pomoć dobije ne svojom greškom, ne bi smio da snosi posljedice. Uprkos tome «Marijin» slučaj nije izuzetak, kako to pokazuje SBAA u

svom stručnom izvještaju «Život u porodici – (nije) ljudsko pravo» (2017). Protoklih godina se praksa institucija u vezi sa produžavanjem i opozivanjem pravnih odobrenja strancima pooštrila. SBAA je zabilježio i slučajeve u kojima je oduzeta boravišna dozvola i ako ljudi nisu svojom greškom dobijali socijalnu pomoć.

Finansijski kriterijum i pri spajanju porodice

I u vezi sa spajanjem porodice finansijski odnosi se sve više koriste kao najviši kriterijum: kako je ustanovio SBAA, kantoni pri molbama za spajanje porodice često polaze od pretpostavljanja da će doći do zavisnosti od socijalne pomoći i to smatraju važnijim od prava na život u porodici.

Podsticanje integracije, kaže Savez

Novi AIG bi po riječima Saveza trebalo da podstiče integraciju strankinja i stranaca, naime putem radne djelatnosti. I zaista, integracija izbjeglica i lica sa privremenim boravkom sa priznatim

diplomama na radnom tržištu trebalo da se poboljša, time što bi naporni procesi za dobijanje dozvole bili zamijenjeni jednostavnom prijavom radne djelatnosti nadležnim organima. Poslodavac mora da prijavi djelatnost, kao i da se drži plate i uslova rada koji su predviđeni za to mjesto, zanimanje i branšu.

Boravak povezan sa integracijom

AIG međutim i status boravka povezuje sa integracijom. Za procjenu integracije se u obzir uzimaju jezičke kompetencije i «učestvovanje u privrednom životu». Zahtjevi za jezičkim kompetencijama su sve veći, što je više prava povezano sa pravnim statusom stranca. «Učestvovanje u privrednom životu» (rad) je uslov i izuzeci postoje samo u slučaju hendikepa koji utiče na život ili u slučaju obaveze njegovanja. Zakon propušta da navede «dobijanje socijalne pomoći bez lične greške» kao moguću izuzetku. Koliko problematično to može da postane pokazuju primjeri SBAA: već sada institucije primjenjuju

oštriju praksu odobrenja u slučaju socijalne pomoći tuđom greškom.

C dozvola može da se oduzme

Ko ima C boravišnu dozvolu, može i da je izgubi. To je moguće već danas, npr. u slučaju prekršaja protiv javne bezbednosti i reda ili pri trajnom primanju socijalne pomoći. Novim zakonom vlasti mogu da u slučaju manjkave integracije C dozvolu zamijene B dozvolom ili da je opozovu. Institucije za migracije uz to mogu da povežu dozvolu boravka sa sporazumom o integraciji.

Nesigurnost kod osoba na koje se ovo odnosi

Promjenom zakona će pravni status migrantkinja i migranata zavisiti od povećanih zahtjeva za integracijom i dokazu o njoj. Zajedno sa pooštavanjem prakse dobijanja dozvola neisigurnost boravka može da se poveća u narednim godinama. Posebno kada migrantkinje i migranti dospiju u finansijsku krizu.

Darinka Filipovic

Editorial

Draga čitateljko, dragi čitače,

25. je novembar 2018. i pišem pomješanih osjećanja. Veliki je razlog za slavlje: danas je švajcarski narod jasno odbio Inicijativu o samoopredjeljenju SVP-a (66% glasova protiv) i time se izjasnio za osnovne vrijednosti demokratije i otvorene Švajcarske sa funkcionalnim pravnim sistemom. Jer inicijativa je bila besraman napad na osnovna i ljudska prava, bez kojih demokratija ne može da funkcioniše. Ona je bila i napad na naša radnička prava. Njenim odbacivanjem je narod podržao sindikate u borbi za prava radnika.

Razlozi za slavlje izostaju kada je u pitanju usvajanje Zakona o socijalnim detektivima koji omogućava špijuniiranje primalaca invalidske pomoći. Usvajanje ovog zakona proteklo je u znaku odbijanja migracije. Prema komentarima o glasanju, djeluje da je činjenica da birači primaocce invalidske pomoći poistovećuju sa migrantkinjama i migrantima bila odlučujuća za zaokruživanje Da. To što će i Švajcarci i Švajcarke biti pogođeni ovim napadom na privatnost potpuno su zanemarili. Time ova odluka odgovara nepovjerljivoj klimi prema migrantkinjama i migrantima i lagano se svrstava u red mnogobrojnih pooštrenja migrantskog prava koje pokazuje članak pored. Nacionalistički glasovi usadili su u glave ljudi ideju da migrantkinje i migranti u Švajcarsku dolaze samo kako bi izrabljivali i od toga profitirali. Pritom se zaboravlja koliko mi Švajcarskoj dajemo kroz naš rad, naše kulture, naše socijalne doprinose. Time je Švajcarska demokratija danas mnogo toga dobila, ali ponešto i izgubila.

Marília Mendes

Kratke vijesti

Čovjek prije marže: skupština delegata Unije od Novartisa zahtijeva prestanak ukidanja radnih mjesta

Delegati Unije zahtijevaju od Novartisa da promijeni politiku o zaposlenima i da konačno ponovo pojmi svoju socijalnu odgovornost prema njima. Koncern je u protekloj godini jasno podigao svoju dobit na 7,7 milijardi. Čak 11,7 milijardi podijeljeno je akcionarima. To što se nakon svega toga preko 2000 zaposlenih izbacuje na ulicu, potpuno je apsurdno. Na skupštini delegata Unija je iznela i svoje godišnje ciljeve za 2019. Važne teme su štrajk žena 14. juna 2019, odbrana slobode kretanja i prapatnih mjera, kao i borba protiv građanskih napada na Zakon o radu.

McDonald's: Dalje od Uber Eats-a!

Unija i drugi sindikati su u Bernu i Ženevi sproveli protestnu akciju ispred restorana McDonald's. Oni od McDonald's-a zahtijevaju da prekine saradnju sa Uber Eats-om, dostavljačem hrane sa damping platama.

Uber Eats mora propisno da zaposli svoje dostavljače/ice i da posluje po važećim odredbama branše. Unija je uz to od Saveznog vijeća zahtijevala da preduzme mjere protiv organizovanog kršenja zakona od strane Uber-a. Unija predlaže obrazovanje nacionalnog tijela koje bi čini Savezno vijeće, socijalni partneri i socijalna osiguranja, koje bi razvilo djelotvorne mjere za zaštitu zaposlenih u platformskim preduzećima.

Konferencija branše molera i gipsara: o prapatnim mjerama nema pregovora

Konferencija branše molera i gipsara protekla je u potpunosti u znaku prapatnih mjera (FlaM). Zašto: one, kao i kolektivni ugovori (GAV) su za zaposlene i mala i srednja preduzeća (KMU) od životnog značaja. U skladu sa tim, o prapatnim mjerama koje je i Unija već u nekoliko navrata zahtijevala, nema pregovora.

Mnogobrojni članovi su se pojavili na konferenciji molera i gipsara u ciriškoj Narodnoj kući. Jer teme o kojima se govorilo egzistencijalne su za sve: prapatne mjere, sloboda kretanja, kao i kolektivni ugovori. Samo pod kolektivni ugovor za molere i gipsare trenutno potpada oko 15000 zaposlenih.

Kolektivni ugovor za branšu čišćenja Novi kolektivni ugovor za čišćenje od 1. decembra 2018

Novi, za sve obavezujući kolektivni ugovor za branšu čišćenja po odobrenju Saveznog vijeća i objavljivanju od strane Državnog sekretarijata za privredu (SECO) stupa na snagu 1. decembra 2018. u njemačkom dijelu Švajcarske. Obavezan je za oko 900 preduzeća koja se bave čišćenjem. Dodatnih 1400 firmi može dobrovoljno da se priključi.

Kolektivni ugovor (GAV) je razvila Komisija za jednakost poslodavaca i zaposlenih za branšu čišćenja. Tri sindikalne organizacije, Unija, VPOD i Syna zastupaju zaposlene. Razna preduzeća za čišćenje, čak i velika, angažuju se na zahtjev udruženja Allpura na strani poslodavaca. GAV je prvo razrađen u okviru manje delegacije pregovarača, a zatim testiran na stručnim konferencijama sindikata, kao i regionalnim konferencijama Allpura sektora. Većinski je podržan i nailazi na odobravanje. Tako ni pri objavljivanju GAV-a od strane SECO-a nije bilo primjedbi.

U branši čišćenja podstiču učenje jezika

Preduzećima za čišćenje hitno su potrebni dobro obrazovani saradnici

Branša čišćenja novim GAV-om od 1. decembra 2018. ne uvodi samo minimalce u iznosu od 4500 franaka za čistače/ice zgrada sa EFZ diplomom, kao i dodatke za rad subotom, odnosno noću. Novo je i da je minimalac za zaposlene bez formalnog osnovnog obrazovanja povećan za oko 5%, ukoliko se usavrše na GAV kursu u 80 lekcija. Za to im je potrebno osnovno znanje njemačkog barem na nivou A2.2. Sindikati Unija, Syna VPOD kao i Allpura ispred saveza poslodavaca ubjeđeni su da novi kurs otvara mogućnosti i ljudima bez obrazovne pozadine da dostignu i više nivo obrazovanja, i da se može prenijeti i u druge branše. Sindikati i poslodavci razvili su sistematsko obrazovanje za ljude sa osnovnim znanjem njemačkog jezika.

«Čisti profesionalci» je dogovor poslodavaca i zaposlenih u branši čišćenja u njemačkom dijelu Švajcarske. On podstiče jezičke kompetencije i stručne kvalifikacije 65 000 saradnika iz preko 100 zemalja.

reineprofis.ch • wir.reineprofis.ch • facebook.com/reineprofis • twitter.com/reineprofis

Darinka Filipovic

Sloboda kretanja & prapatne mjere Odbraniti plate – više prava za zaposlene

Švajcarska se nalazi u središtu Evrope. Više od polovine švajcarskog izvoza ide u Evropsku uniju (EU). Za stabilnu privredu Švajcarskoj su potrebne dobri i kontrolisani odnosi sa EU. Zbog toga je Švajcarska sa EU zaključila bilateralne ugovore. Istovremeno rad u Švajcarskoj postaje sve gori. Napada se na zaštitu plata. Unija se zalaže za to da se u Švajcarskoj isplaćuju švajcarske plate. Svi zaposleni imaju pravo na rad u časnim uslovima.

Svi imaju pravo na siguran i čistan rad

Unija se bori protiv diskriminacije platama i želi da spriječi da domaći zaposleni izgube od onih iz EU. Dosad smo postigli već mnoga poboljšanja.

Borba protiv dampinga

Na pritisak sindikata Švajcarska je uvela prapatne mjere (FlaM) za slobodu kretanja. One bi trebalo da štite plate i uslove rada svih zaposlenih. Za to su institucije, sindikati i udruženja poslodavaca izradili kontrolni koncept. Time se kontrolišu uslovi rada radnika i radnica koji su došli iz EU.

Crvene linije...

Savezno vijeće trenutno pregovara o institucionalnom okvirnom sporazumu sa EU. Unija želi stabilne veze sa EU.

Ali, nije opcija da se zaštita prava i uslova rada u okviru sporazuma oslabi. Sindikati će se svom silom boriti protiv toga.

Definisanje prava

Unija želi da se ojačaju zaštitne mjere koje su danas još uvijek nedovoljne. Na primjer, time što bi se GAV lakše proglasio obavezujućim za sve i više kontrolisao.

Za siguran i čistan rad

Zaštita plata i prava zaposlenih u Švajcarskoj moraju se ojačati. Unija će nastaviti da vrši pritisak akcijama i mobilizacijom i bez ikakvog ustručavanja objavljivati slučajeve dampinga platama.

Marilia Mendes

Za rad u Švajcarskoj moraju se isplaćivati i švajcarske plate

Projekat PROGRESSO – Osnovno obrazovanje za ugostitelje Progresso igricom prevazići jezičke prepreke za obrazovanje

Bazel – Briga zbog manjkavog znanja njemačkog često je neosnova- na prepreka za zaposlene u ugostiteljstvu koji bi rado završili osnovni obrazovni program Progresso. Nova Progresso igrica sada omogućava pomoć i kroz igru motivirane zainteresovane da sebi dokažu da su jezički sasvim spremni za Progresso.

Progresso igrica, koja već sada može besplatno da se igra na www.game.mein-progresso.ch, omogućava da se kroz igru pristupi stručnim pojmovima iz oblasti ugostiteljstva. Korisnici mogu da u oblastima Kuhinja, Usluga i Održavanje domaćinstva savladaju po tri nivoa sa različitim stupnjevima težine. Povezivanjem pojmova i djelatnosti pomoću funkcije dodira (touch) poboljšavaju svoje poene i istovremeno na zabavan način uče važne stručne pojmove. Odluka da se počne sa ovim modernim načinom reklamiranja stručnog usavršavanja donijeta je i zbog činjenice da danas gotovo svi zaposleni imaju smartfon. Tako na primjer ova igrica može da se koristi na putu do posla ili u pauzi. Igrica je ciljano napravljena tako da potrebi može da se igra tek nekoliko minuta, pauzira i kasnije igra kad god odgovara. I pristup igrici je napravljen što je jednostavnije moguće: funkcioniše u svim pretraživačima, ne mora da se skine sa interneta i ima intuitivno upravljanje na dodir.

Gejmifikacija pronalazi svoj put i do ugostiteljstva

Progresso igrica nije sredstvo za učenje jezika, već treba da na zanimljiv način omogući više samopouzdanja pri korišćenju njemačkog jezika. Jer sporazumevanje na njemačkom uz odgovarajuće kompetencije u čitanju i pisanju spada u preduslove za završavanje Progresso obrazovanja u njemačkom dijelu Švajcarske. Ovim mjerama gejmfikacije ugostiteljstvo se otisnulo na nove i obećavajuće puteve u

Kroz igrice sve je lakše

reklamiranju stručnog usavršavanja. Naime, mnogobrojne studije već sada dokazuju da se sadržaji mogu efikasnije prenijeti ukoliko se gejmfikuju.

Priznato osnovno obrazovanje u cijeloj Švajcarskoj

Godišnje oko dvije stotine diplomaca položi završni ispit osnovnog obrazovanja Progresso u stručnim oblastima Kuhinja, Usluga, Održavanje domaćinstva i Sistemska gastronomija sa ciljem da širom Švajcarske u ovoj branši dobiju priznatu diplomu. Progresso je za zaposlene u ugostiteljstvu koji još uvijek nemaju diplomu ove branše često prvi korak ka kvalifikovanom osoblju.

Dalje informacije o programima Progressa: www.mein-progresso.ch; www.hotelgastro.ch; www.l-gav.ch

Darinka Filipovic

Multinacionalne kompanije sa sjedištem u inostranstvu stvaraju nezaposlenost

Unijini ekonomisti pokreću prijedlog protiv masovne nezaposlenosti u Evropi Više poslova umjesto profita

Šta je najveći problem Evrope? Izbjeglice? Napredak desničarskih partija? Visoke temperature? Odroni mostova na autoputu? Ništa od toga. Unijini ekonomisti kažu jasno i glasno: u pitanju je nezaposlenost.

Oko 14 miliona ljudi traže posao, a ne nalaze ga. Tonu, zavise od države i često padaju u depresiju. Međutim, ova činjenica se nikako ne odražava na politiku.

Investirati u poslove

Koncerni bi trebalo da konačno ponovo počnu da investiraju i stvore više poslova, umjesto što svoje visoke zarade trpaju u džepove menadžera i akcionara. Puna zaposlenost je nekada bila velika tema radničkih pokreta. Još 70-ih se to podrazumjevalo kao cilj svake privredne politike.

Više od skromne želje

Ali tada je riječ tiho nestala iz političkog vokabulara. Po računici u Evropskoj uniji bi moralo da se stvori dvanaest miliona novim radnih mjesta. Tada bi nezaposlenost pala

ispod graničnih dva posto i zaista bi moglo da se govori o punoj zaposlenosti. Bachmann i Bucheli žele da predstave svoju ideju međunarodnim sindikatima.

Korisno je i za Švajcarsku

Ovaj plan sa zapošljavanjem koristio bi i zaposlenima u Švajcarskoj, zemlji koja nije članica EU. Svako deseto radno mjesto ovdje potiče od multinacionalnog koncerna sa sjedištem u inostranstvu. Očekuje se da bi se Švajcarska dobrovoljno priključila ovom planu. Time bi naime bilo spriječeno da se mjesta premjeste u EU. Baumann vidi i pozitivne efekte na migraciju u okviru Evrope: «Ako postoji puna zaposlenost to znači da ljudi mogu da nađu posao u svojoj zemlji i da ne moraju da emigriraju.»

Darinka Filipovic

Nezaposleni: mnogo pitanja i poneki odgovor

Teško je kada ostanete bez posla, nameću se mnoga pitanja. Važno je preuzeti ispravne korake i poznavati svoja prava i obaveze. Za Vas smo pripremili nekoliko pitanja i odgovora. Na početnoj stranici Unijnog osiguranja za nezaposlene naći ćete detaljnije odgovore i dodatna pitanja: <https://ohne-arbeit.ch/gut-zu-wissen/>.

Otpušten/a sam – šta moram da učinim?

Prvo provjerite da li se pridržavalo otkaznog roka. Ako u Vašem radnom ugovoru ne stoji ništa, otkazni rokovi važe u skladu sa švajcarskim obligacionim pravom.

Otkaz nastupio za vrijeme probnog rada	Otkazni rok
7 dana (može da se definiše na kraj nedjelje)	
prve godine rada	1 mjesec unaprijed na kraj mjeseca
2. do 9. godine rada	2 mjeseca unaprijed na kraj mjeseca
poslije 10. godine rada	3 mjeseca

Kako, kada i gdje da prijavim da sam nezaposlen/a?

Morate da lično javite svom osiguranju za nezaposlene, najkasnije prvog dana kada Vam slijedi naknadu za nezaposlene! Prijavu vršite u nekom od Regionalnih centara za rad (RAV) u Vašoj blizini ili pri Vašoj opštinskoj upravi. Konkretno smjernice o tome šta važi u Vašem mjestu prebivališta i koja dokumenta su Vam potrebna, saznaćete na sljedećem informativnom portalu: <https://www.ch.ch/de/arbeitslosigkeit-anmelden/>.

Kada imam pravo na naknadu za nezaposlene?

Kada, između ostalog, ispunjavate sljedeće preduslove: možete da dokažete najmanje 12 mjeseci uplaćivanja doprinosa u okviru posljednje dvije godine prije prve prijave; radno ste sposobni (u stanju ste i imate pravo da prihvatite posao); pridržavate se kontrolnih propisa RAV-a.

Koliko dugo dobijam naknadu za nezaposlene?

To koliko ćete dnevnica dobiti zavisi od Vaših doprinosa i Vaše starosti.

Broj dnevnica	Period uplaćivanja doprinosa (u mjesecima)	Starost
200	12 do 24	do 25
260	12 do < 18	preko 25
400	18 do 24	do 25
520*	22 do 24	preko 55

Šta su dani čekanja?

U prvim danima nezaposlenost još uvijek ne dobijate naknadu. Međutim, morate već tada da ispunjavate svoje obaveze prema osiguranju za nezaposlene. Broj «dana čekanja» zavisi od Vaše osigurane plate i od toga da li imate obavezu izdržavanje djece.

Koje obaveze moram da ispunjavam?

Morate aktivno da tražite novo radno mjesto; morate da dokumentujete svoje prijave i da ih pokažete svom savjetniku u RAV-u (sačuvajte sva motivaciona pisma i sve odbijenice); «adekvatno» radno mjesto morate da prihvatite; morate da pratite instrukcije RAV-a i da dolazite na sve zakazane termine za razgovor; neodložno morate da obavijestite osiguranje za nezaposlene o svim relevantnim informacijama u vezi sa Vašim zahtjevom: npr. kad ste bolesni ili kada pronađete privremeno rando mjesto.

Kada je radno mjesto adekvatno?

Radno mjesto je adekvatno kada odgovara Vašim sposobnostima i uzima u obzir Vaše dosadašnje djelatnosti (ne važi za mlade od 30); ne sprječava ponovno bavljenjem Vašim zanimanjem: može da se uskladi sa privatnim životom (starost, zdravlje, porodica); put na posao traje najviše 4 sata dnevno; ispunjava uslove rada tipične za mjesto i branšu. Posao koji Vam donosi platu manju od 70% osigurane plate ne morate da prihvatite ako je iznos od osiguranja za nezaposlena lica isti kao i plata.

Šta su to «kazneni» dani?

Ukoliko ne ispunjavate svoje obaveze može da Vam se privremeno obustavi pravo na naknadu za nezaposlene. Takvi «kazneni dani, obustave plaćanja» Vam se nameću ukoliko ste sami dali otkaz na prethodnom radnom mjestu; niste se dovoljno trudili oko traženja posla; niste se pridržavali propisa i uputstava RAV-a; niste redovno informisali RAV niti se redovno javljali; ilegalno dobili naknadu za nezaposlene. «Zaposlenost» u zavisnosti od prekršaja iznosi od 1 do 60 dana.

Mogu li se braniti protiv odluke osiguranja za nezaposlene?

Odluke ili direktive izvršnih vlasti Vam se javljaju pismenim putem. U svakom «upozorenju o pravima» uvijek stoji šta treba da uradite ukoliko se ne slažete sa odlukom. Međutim, savjetujemo Vam da prvo porazgovarate sa nadležnom institucijom.

Kolike su mi dnevnice?

Ukoliko imate pravo na naknadu za nezaposlene, nedeljno (ponedjeljak-petak) Vam se isplaćuje pet dnevnica. Pomoću novog kalkulatora Unijnog osiguranja za nezaposlene u svega nekoliko sekundi možete da obračunate Vaše naknade na osnovu sopstvenog unosa podataka: <https://ohne-arbeit.ch/kalkulator/>.

Marília Mendes

Pitanja & odgovori

Nesreća: zašto penziono osiguranje ne plaća punu penziju?

Prije četiri godina imao sam tešku saobraćajnu nesreću i od tada nisam sposoban za rad. Invalidsko osiguranje mi je dodijelilo cijelu penziju, a i osiguranje u slučaju nesreće mi isplaćuje penziju. Međutim, penziono osiguranje mi je pisalo da od njih godišnje mogu da dobijem samo 8800 franaka. Prema ispravama o zbrinjavanju u starosti mog penzionog ja ipak imam pravo na daleko više zbog invaliditeta. Zbog čega onda od penzionog ne dobijam obećanu invalidsku penziju?

Regula Dick: U pravima iz socijalnog osiguranja polazi se od toga da osobe koje imaju pravo na isplatu različitih socijalnih osiguranja ne treba da budu previše oštećene. Vi istovremeno imate pravo na invalidsku penziju, osiguranje u slučaju nesreće, kao i starosnu penziju. Kada biste Vi od svih ovih osiguranja dobijali nesmanjene iznose, Vaš prihod bi ubuduće čak mogao da bude viši od Vaših primanja prije nesreće. Zbog toga mora da se uradi obračun prevelikog oštećenja. Penzije invalidskog osiguranja, osiguranja u slučaju nesreće, kao i penzionog, ne smiju da prelaze 90% od ukupne predviđene zarade, pri čemu invalidska penzija nikad ne smije da se smanjuje. Predviđena zarada odgovara prihodima koje biste imali bez invaliditeta. Penziono osiguranje u Vašem slučaju – uz invalidsku penziju i uz osiguranje u slučaju nesreće – isplaćuje još samo razliku kako biste dobijali 90% prihoda koje biste imali bez invaliditeta.

Work, 2.11.2018

Porodiljsko bolovanje: mogu li ranije da se vratim na posao?

Prije 10 nedjelja rodila sam ćerku, sada sam na porodiljskom bolovanju i dobijam za to novčanu nadoknadu. Zaposlena sam na 60% radnog mjesta u jednoj ordinaciji kao fizioterapeutkinja. Uz to imam i posao sa djelimičnim radnim vremenom od 40% u jednoj privatnoj bolnici. Sada me je zvala moja šefica iz bolnice. Dvije kolegice su mi bolesne. One su sada pretrpane poslom i zbog toga bih već naredne nedjelje trebalo da ponovo počnem s radom. Naravno, imala bih pauze koje su mi nepohodne kako bih podojila dijete. Treba li da učinim to što mi se traži? Ne želim da ostavim kolegice na cjedilu i sada sam rastrzana.

Mirjam Brunner : Ne, to ne treba da uradite. Pravo na porodiljsko bolovanje Vam prestaje čim se ponovo prihvatite djelatnosti kojom godišnje zarađujete više od 2300 franaka. U Vašem slučaju se da pretpostaviti da ćete preći ovu granicu. Dakle, ako ponovo počnete da radite prije nego što Vam se završi porodiljsko, gubite pravo na cjelokupnu isplatu za porodiljsko od početka rada. .

Work, 2.11.2018

Virtuelno zapošljavanje Šansa ili riziko

U savremeno doba se mnogi svakodnevni poslovi obavljaju putem interneta pa ne čudi podatak da je sve više ponuđača raznih vrsta poslova preko interneta, počev od onih «želite li da preko noći postanete bogati» pa do posredovanja radnom snagom kao i zapošljavanja na određeno vrijeme.

Platforme koje nude razne ponude brze zarade, vrhunsko pružanje usluga i izvođenje radova, počev od kurira pice i hamburgera pa do pružanja drugih vrsta usluga u posljednje vrijeme postaju sve popularnije. Međutim prije nego se stupi u ugovor ove vrste potrebno je sagledati i rizike koje preuzimamo.

Velika nesigurnost podfirmi

Posao nude razne agencije koje se profesionalno bave posredovanjem radne snage, kao i firme koje dalje iznajmljuju radnike drugim firmama ali i tzv. Platforme zapošljavanja koje nude brzu uslugu bilo to da se radi o usluzi kupovine namirnica za starije osobe ili usluge vezane za poslove spitexa kao i usluge kurira hrane ali i druge vrste pružanja usluga.

Ispitati da li branša podliježe ORU

Kod ovog vida ponude brze zarade je važno ispitati da li branša podliježe Opštem kolektivnom ugovoru, da li je taj ugovor opšteobvezujući za cijelu branšu kao i to gdje je firma registrovana sa sjedištem. Fenom je postalo to da velike firme imaju svoje sjedište u inostranstvu a svoje usluge nude u Švajcarskoj, te tako nude «kvalitet švajcarski» dok na drugoj strani plate ipak nisu «švajcarske».

Nadležnost suda kod sporova

Ne samo da je nužno ispitati postojanje opšteg radnog

ugovora već je neophodno ispitati i to gdje je firma sa sjedištem odnosno sa kime pravim ugovor. Šta u slučaju ako ne dobijem platu na vrijeme ili je uopšte ne dobijem. Ko mi može pomoći i ako to treba da riješim sudskim putem, koji je sud nadležan za mene. Sve su ovo pitanja ukoliko neko namjerava da se zaposli na ovaj način.

Socijalna osiguranja

Nerijetko tema kod ovog vida zapošljavanja su i socijalna osiguranja. Često postoji dilema da li sam zaposlen u svojstvu zaposlenog radnika ili se ipak djelatnost odnosno usluga računa kao Freelancer tj. pružanje usluge samostalnog proizvođača odnosno u svojstvu samostalnog privrednika u našem riječniku privatnika koji za men ima značenje da sam istovremeno i poslodavac i zaposleni. Vrlo je važno sve te detalje unaprijed razjasniti kako ne bi sebe doveli u veoma neprijatnu situaciju. Ukoliko sam samostalni privrednik, bavim se pružanjem usluga i sam sam sebi poslodavac, sam snosim i sve rizike koji su povezani sa mojim radom a to znači i sam treba da platim sva socijalna osiguranja posebno AHV = starosno invalidsko osiguranje a u nekim situacijama i druga zakonom odnosno Opštim radnim ugovorom predviđena osiguranja kao što je osiguranje za slučaj nesreće na radu.

Darinka Filipović

Poštovani čitaoci i čitateljke Horizonte novina

Ovo je posljednje izdanje Horizonte novina u ovoj godini. Otvoreni smo i stojimo Vam na raspolaganju za Vaša pitanja, primjedbe, pohvale, kritike, prijedloge, zapažanja i Vašu povratnu informaciju u vezi naših novina.

Vama i Vašoj porodici želimo da predstojeće praznike provedete u zdravlju i radosti sa svojim najdražima da Vam 2019. bude uspješnija od prethodne i da Vam donese sve što Vam je potrebno i čini Vas srećnim.

Vaš tim Horizonte novina i redaktor za našu govornu grupu Darinka Filipović

